

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST

Saopštenje za medije

Podgorica: 18.10.2021. godine

Uspješna primjena sniženja cijena usluga rominga prema sistemu „roming kao kod kuće“

Agencija je izvršila provjeru postupanja Crnogorskog Telekom, Telenora i Mtela po odluci kojom im je naložila da od 01.07.2021. godine primijene sljedeći korak u smanjenju cijena usluga rominga u državama Zapadnog Balkana, odnosno da primijene sistem naplate prema sistemu „roming kao kod kuće“, kao i provjeru usklađenosti rada sa Pravilnikom i Smjernicama za implementaciju navedene odluke. Tom prilikom nijesu uočene nepravilnosti u primjeni navedenih akata i obračunu usluga u romingu.

U cilju smanjenja cijena usluga rominga u regionu Zapadnog Balkana nadležna ministarstva i regulatorna tijela iz regiona Zapadnog Balkana sprovode koordinarane aktivnosti dugi niz godina. Prvi korak je bio potpisivanje Sporazuma o sniženju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u Budvi 29.09.2014.godine. Ovaj Sporazum potpisan je između ministarstava nadležnih za oblast elektronskih komunikacija: Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Makedonije i Republike Srbije, u okviru Međunarodne regulatorne konferencije koju su organizovale Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Međunarodna unija za telekomunikacije.

U sljedećem koraku potpisan je Sporazum o smanjenju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama, koji je zaključen je 04.04.2019. godine u Beogradu, na drugom Digitalnom samitu Zapadnog Balkana. Ovaj Sporazum potpisala su ministarstava nadležna za oblast elektronskih komunikacija: Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Sjeverne Makedonije, Republike Srbije i Kosova. Ispred Vlade Crne Gore Sporazum je potpisalo tadašnje Ministarstvo ekonomije. Sporazum je dio rezultata u oblasti povezivanja, višegodišnjeg akcionog plana za regionalni ekonomski prostor Zapadnog Balkana, na koji su se lideri iz regije obavezali na samitu Zapadnog Balkana u Trstu u julu 2017. godine, kao i agende prioriteta, podržane na samitu Evropske unije i Zapadnog Balkana u Sofiji 2018. godine.

Regionalnim sporazumom o roamingu, u drugoj fazi, je predviđeno da se, počev od 1. jula 2021. godine, primijeni tzv. „roming kao kod kuće“ sistem naplate (eng. *“roaming like at*

home” - RLAH), odnosno da nema naplate dodatnih naknada za usluge rominga za sve krajnje korisnike u zemljama Zapadnog Balkana, već korisnici plaćaju cijene kao da te usluge koriste u svojoj domaćoj mreži.

U cilju implementacije ove faze, Agencija je sprovela sve aktivnosti koje su predviđene Sporazumom o smanjenju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana. Agencija, u koordinaciji sa regulatornim tijelima iz regiona, donijela odgovarajuće akte koji su neophodni za punu implementaciju ove faze, u skladu sa potpisanim Sporazumom i odgovarajućim propisima Evropske komisije. Agencija je donijela:

- Odluku kojom je Crnogorskom Telekomu, Telenoru i Mtelu naložila da od 01.07.2021. godine, primijene sljedeći korak u smanjenju cijena usluga rominga u državama Zapadnog Balkana,
- Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila o primjeni "politike fer korišćenja", o metodologiji procjene održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisane maloprodajne usluge rominga i o zahtjevu koji podnosi operator za potrebe te procjene, kojim su precizno propisane situacije u kojima operatori mogu da odstupe od mehanizma naplate koji je propisan Odlukom,
- Smjernice za implementaciju navedene Odluke i Pravilnika na nivou maloprodaje (Smjernice za maloprodajni roming u regionu Zapadnog Balkana), sa ciljem jednostavnije primjene ovih propisa.

Odluka, Pravilnik i Smjernice su usklađeni sa odredbama Sporazuma o smanjenju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u regionu Zapadnog Balkana, kao i relevantnim propisima Evropske komisije i BEREC-a (Tijelo evropskih regulatora elektronskih komunikacija), na osnovu kojih se navedeni princip naplate primijenjuje u članicama Evropske unije.

Primjenom „roming kao kod kuće“ regulative u državama Zapadnog Balkana došlo je do značajnog povećanje korišćenja usluga rominga u regionu Zapadnog Balkana, a posebno *data* usluge, tj. pristupa Internetu. Nakon 3 mjeseca primjene regulacije „roming kao kod kuće“ u regionu Zapadnog Balkana Agencija je izvršila analizu korišćenja usluge rominga za prvih devet mjeseci 2021. godine. Poređenje broja korisnika usluga rominga u 2021. godini vršeno je sa brojem korisnika iz 2019. godine, koja se smatra rekordnom u kontekstu turističkog prometa. Podaci iz 2020. godine nijesu uzeti u obzir, jer je u toku 2020. godine, zbog pandemije Covid-19, došlo do velikog pada u korišćenju usluga rominga, tako da se ti podaci ne mogu smatrati referentnim.

Na osnovu podataka o broju *inbound* korisnika (korisnici mobilnih usluga iz drugih država, koji su tokom 2021. godine posjetili Crnu Goru i koristili roming usluge crnogorskih operatora) zaključuje se sljedeće:

- Broj *inbound* roming korisnika u julu, avgustu i septembru 2021. godine manji je u odnosu na iste mjesec 2019. godine za 9%. Tokom navedena tri mjeseca 2021. godine broj *inbound* korisnika je bio 3.195.154 , a 2019. godine 3.511.326 ;

- Broj *inbound* roming korisnika u prvih devet mjeseci 2021. godine manji je u odnosu na iste mjeseci 2019. godine za 21%. Broj *inbound* roming korisnika u prvih devet mjeseci 2021. godine je bio 4.537.195, a 2019. godine 5.757.107;
- Rast broja *inbound* roming korisnika u prethodna tri mjeseca (jul, avgust i septembar) 2021. godine u odnosu na isti period iz 2019. godine zabilježen je iz sljedećih zemalja: Ukrajina 191%, Lihtenštajn 132%, Albanija 30%, Luksemburg 29%, Makedonija 26%, Srbija 21%, Austrija 12%, Kosovo 11%, Slovenija 7%, BiH 6% i Holandija 2%;
- Rast broja *inbound* roming korisnika u prvih 9 mjeseci 2021. godine u odnosu na isti period iz 2019. godine zabilježen je iz sljedećih zemalja: Izreal 1.131 %, Ukrajina 186%, Lihtenštajn 71%, Kosovo 25 %, Luksemburg 21%, Makedonija 11%, Albanija 7% i Srbija 1%.

Nakon uspješne primjene sniženja cijena usluge rominga između država Zapadnog Balkana otpočeti su razgovori o smanjenju cijena usluga rominga između država Zapadnog Balkana i Evropske unije. Smanjenje cijena usluga rominga značilo bi mnogo za ekonomije Zapadnog Balkana, kao i sve njihove građane. Na taj način bi se Zapadni Balkan značajno približio jedinstvenom tržištu elektronskih komunikacija Evropske unije, a građanima bi se značajno olakšali uslovi putovanja, odnosno korišćenje digitalnih servisa u državama članicama Evropske unije.